

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kraju (tiska Iv. Pr. Lamprot izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročninain in serati naprej. Vsi ro kopisi pisma in druge pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno pet- vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 16.

V Celovcu, v soboto, dne 6. avgusta 1910.

Leto III.

Na delo, ker resni so dnevi!

Zalostne so razmere pri nas na Koroškem. Povsod zasramujejo, zatirajo in preganjajo razni poklicani in nepoklicani faktorji naše mirno in potrpežljivo slovensko ljudstvo. Vse hude udarce, katere nam danzadnevoma dajejo naši narodni nasprotniki, bi mogla paralizirati le na strogo narodni podlagi zasnovana slovenska politika.

Toda s tužnim srcem moramo konstatirati, da so se naši odgovorni slovenski politiki ravno v usodepolnem trenutku izneverili svojim nalogam in dolžnostim. In zakaj? Zato, ker njihova politika ni narodna, ampak neravnost protinardna. Slavna naloga teh politikov ni več odločen boj zoper škodljivca slovenskega življa v deželi, ampak boj zoper one rodne brate, ki si kot pošteni narodni Slovenci upajo imeti drugo prepričanje kakor «Mirovi» pristasi. Najprej so «Mirovi» politiki nastavili svoje pušice proti «Zadružni Zvezi v Celju». Niso pozabili hvaležnosti, o kateri sicer drugina kaj radi propovedujejo, hipoma so si zamislili, da je vodstvo «Zadružne Zveze» nemškutarsko in ta izmišljotina jih je zalagala z najsmrdljivejšo gnojnico, s katero so hladnokrvno polivali ono organizacijo, katera je med koroškimi Slovenci na gospodarskem polju orala ledino. Celo možje, od katerih je bilo kaj podobnega najmanj pričakovati, so izrabljali svoj vpliv med ljudstvom za gnusno hujskarijo zoper omenjeno zadružno organizacijo. Prozoren je bil namen in tako siguren tudi uspeh te ostudne agitacije. Vse koroške posojilnice z malimi častnimi izjemami so izstopile iz celjske zadružne zveze in postale so članice Šustersičeve zadružne zveze v Ljubljani. V tej zadružni zvezi pa so organizirane večinoma falirane gospodarske zadruge na Slovenskem. Šustersičevim pristasem je šlo torej v svrhu izboljšanja razmer v lastni organizaciji za pridobitev dobro situiranih koroških denarnih zavodov. Nočemo na tem mestu dalje razpravljati o tej za-

devi, ker bo koroške, pri Šustersičevi Zvezi organizirane posojilnice, itak bodočnost poučila o posledicah nepremišljenih, preneglih korakov. Medtem je germanizacija med koroškimi Slovenci napredovala z mrzlično hitrostjo. Mesto pomoči obupanim, «obmejnima bratom» pa je prinesel «Mirov» prijatelj in zaveznik «Slovenec» v Ljubljani dne 7. februarja 1910. uvodni članek «Ciril-metodarija», kjer je napovedal naši velezaslužni Ciril-Metodovi družbi brezobziren boj na nož. Celovski «Mir» se mu je kajpada takoj pridružil in v bratski zvezi s ptujskim «Štajercem» sta ta umazana lista na ves glas vpila, da je Ciril-Metodova družba, katera je rešila že tisoče naših nežnih otročičev požrešnega nemškega žrela, smrtnonevaren strup za slovensko ljudstvo. Ta raca pa je bila že malo predebela in hvaležno razsodno slovensko ljudstvo naši šolski družbi ni pokazalo hrbita, kakor so mislili in pričakovali «Slovenec», «Mir» in ptujski «Štajerc», ampak oklenilo se je je še z večjo vnemo, ljubeznijo in požrtvovalnostjo. Brezvestni napadi na našo Ciril-Metodovo družbo torej niso rodili zaželjenega sadu, vendar pa so dali pravim rodoljubom mnogo misliti. Šustersičeva stranka ima namreč na Slovenskem vso politično moč v rokah. Ta politična moč ne sloni toliko na ljudskem prepričanju, kolikor na ljudski brezbriznosti in zaostalosti. In ravno to brezbriznost so hoteli izrabiti Šustersičevi pristasi v pogubo Ciril-Metodove družbe in celega naroda slovenskega. Toda hvala Bogu in zdravi pameti našega ljudstva, da sem jim zlobni nameni niso posrečili.

Značilno je za naše koroške vodilne politike, da so se brez vsega obotavljanja združili z brezvestnimi ubijalci Ciril-Metodove družbe, s tem korakom so zanesli razdor med koroško slovensko ljudstvo. Opozicijonanci na Koroškem so imeli sicer že davno povoda devolj nastopiti odločno zoper pogubonosno «Mirovo» politiko. Začeli so izdajati «Korošca» in zbirali se okoli njega nezadovoljneže

in opozicijonance med slovenskim ljudstvom na Koroškem. Zdrava kritika, to je bil glavni namen opozicijonalnega gibanja, slege opozicijonanci nikjer niso rusili. Opozarjamo samo na zadnje deželnozbornske volitve, pri katerih so koroški opozicijonanci v interesu slege na javnih shodih in v listu agitirali za «Mirove» kandidate.

Resnici na ljubo je treba konstatirati, da je ravno ta agitacija pripomogla g. kandidatu Turku v splošni kuriji do lepega števila glasov. Po končanih volitvah pa je prinesel «Mir» članek, v katerem je bahavo zatrjeval, da se je koroško slovensko ljudstvo pri volitvah pokazalo kot ena oseba z dr. Brejčevno glavo, in da drugih «liberalnih» glav ne potrebuje. Taka je torej bila zahvala za skupen nastop! Ko so izročili našo Koroško v oskrbo onemu dr. Šustersiču, kateri nav je za časa volilne reforme tako infamno izdal in zmerjal, smo tudi še mirno prizanašali, a naše potrpežljivosti je moral biti konec z napadi na našo dično Ciril in Metodovo družbo. Z razdorom tudi na obrambnem polju, kjer so celo Nemci kot politično močno razvit narod edini, nam je bila že začrtana pot, po kateri moramo hoditi in voditi naše dobro, a zapeljano in zaslepljeno ljudstvo.

Zatorej je skrajni čas, da se vsi pošteni narodni Slovenci, katerim res leži na srcu blagor slovenskega naroda na Koroškem, tesneje združimo in da si strogo in natanke sestavimo programa, na katerem naj sloni naše bodoče delo na Koroškem. Znaprej se ne smemo zadovoljiti samo z dobrim lastnim glasilom, stopiti moramo tudi v ožji stik z našim ljudstvom in mu razjasniti, kje je poštenost in pravica, kje laž, hinavščina in krivica. Zatorej organizirajmo se, dokler je še čas!

Poslanec Kirchmayer in — slovenščina.

Kdor je bral gosp. Grafenauerja govor v državnem zboru, je takoj spoznal, do se ga hoteli

PODLISTEK.

Zavist.

Napisal Oskar Fin, prevel Ž.

Spomladi je bilo, v prvem maju, kateri je napolnil srce mlade komtese z neznanim hrepenenjem. Ni mislila več na samostan, iz katerega je prišla pred kratkim, v katerem je vendarle tičala s svojimi misli. Nič ji ni bilo več za belo in tiho sobico, v kateri je tam prebivala, kajti ugajala ji je sedaj bolj njena domača soba. Topli pomladanski veteri, katere je presanjala pri njenem okencu in dihala vonj bezga, so bili vzrok, da je tako vzljubila svojo sobico.

Sedela je tu dolgo časa nepremično in imela oči vprte na okraske ograje terase, ki jo je objemal bezeg z višnjevkastim morjem svojih cvetov.

Takrat sta se približala komtesa in Edvard. Ves čas, ko jo je poučeval v godbi, ni nikdar pomislila na to, da bi se utegnulo izpremeniti njuno razmerje, učenke do učitelja, ne glede na to, da je bil učitelj mlad, lep mož, ki niti oddaleč ni bil podoben svojemu predniku, staremu regentu chori, ki je komaj vlačil pete za seboj in imel obligatno tabatiero.

A nekega lepega dne, ko je stara guvernanta, ki je nadzorovala komteso pri učnih urah, zaspala pri svojem kvačkanju pod velikim oknom, katerega kremovi zastori so tako prijetno dušili svetlobo sob in na ta način iste napravljali tako prijetno ljubke, tistega dne je zagrabil Edvard roko kom-

tese in šepetaje govoril k njej z razburjenim glasom, kakor se nikdar dosedaj.

Njegove besede so učinkovale nanjo kakor prvi poljub. Branila se jih je, a vendar je rada prisluškovala njih zvoku, ki ji je bil tako prijetno ljub. Branila se jih je in vendar je pozelela vedno novih. Njena dekliska sramežljivost se je tu borila z njeno mladostjo, z njenim hrepenenjem po ljubezni, o kateri je toliko brala in sanjala, katere pa ni poznala. V tem trenutku je razumela komtesa vse strastne poglede svojega učitelja, katerih prej ni razumela. Spoznala je, da je oboževana, in ni ji bilo to neprijetno. In tako si je polagoma nehala očitati, da posluša Edvardove besede. Vdala se jim je popolnoma, vdala se je njegovim poljubom, kateri so potlej prišli — kajti priti so morali...

To je bilo nekaj dni sreče! Nenavadne misli so navdajale komteso! Ko je zvečer sedela pri oknu svoje sobe in vnovič preživljala vse trenutke, ki jih je tega dne zavžila z Edvardom, je začutila hrepenenje, da stopi na teraso in da se odtod spusti v objetje dišečega morja bezgovega cvetja. A potlej — to ni bilo več cvetje in listje, katerega objetje je čutila v duhu, ampak resnično naročje, njegovo naročje...

In potlej? Srača nikoli ne traja dolgo. In pri komtesi je pregnalo njeno srečo pripovedovanje njene hišine.

Hišina je poznala odnekod Edvarda in je veliko vedela iz njegove preteklosti. Pripovedovala je komtesi, da je nekdanj — takrat je bil baje še na

konservatoriju — Edvard živel z neko deklico. Da je ž njo skupaj stanoval in da so baje ljudje že govorili, da je vzame za ženo.

Vso noč je komtesa jokala. In drugi dan, ko se je oprostila v Edvardovi navzočnosti za trenutek svoje guvernante, je moral Edvard vse pripovedovati o svoji nekdanji ljubici. Ničesar ni skrival in na vse očitajoče poglede je odgovarjal enako:

«Saj se takrat misem poznal Tebe, srček!»

Ko ji je vse povedal, ostalo je komtesi še nekaj dvomov, katerih se je hotela iznebiti.

«Kaj pa je bila?» je vprašala.

«Prodajalka prekajenega mesa.»

«In stanovala sta skupaj?»

«Skupaj.»

«V e-ni, i-sti, so-bi?»

«Nisva imela toliko, da bi si bila mogla najeti dve.» Komtesi so solze zalile oči.

«Ampak, moj Bog!» jo je potolžil Edvard — prestrašen, «razumeti moraš vendar, da je bilo cenejše stanovati skupaj, kakor da bi bil vsak stanoval zase. Poznala sva se vendar dobro in kar se tega tiče, da sva imela samo eno sobo — saj je bila to vendar preprosta deklica...

Končno se mu je posrečilo, da je docela potolžil komteso. Nič več ni bila ljubosumna na njegovo prvo ljubico v prepričanju, da to, kar se je zgodilo, se je moralo zgoditi. Saj ji navede Edvard za toliko argumentov.

Tisti večer se je mudila komtesa pri svojem oknu. In zopet se je v njej porajalo to razkošno

nemškonalni poslanci s svojimi neslanimi opazkami motiti in pačiti, kar se jim pa seveda ni posrečilo, kajti dobil je vsak primeren odgovor pod nos. S takimi čenčavimi opazkami se je posebno odlikoval «dični» poslanec Kirchmayer, ki je med drugim rekel, da Slovenci pismene slovenščine ne poznajo. Oglejmo si to opazko natančneje!

Če človek, ki ne pozna niti slovenskih razmer, niti slovenskega jezika, o nas tako govori kakor Kirchmayer, dokaže s tem svojo duševno plitvost ter nesposobnost za poslanstvo sploh. Trditev, da bi Slovenci ne razumeli pismenega jezika, je gola neresnica, kajti med koroško-slovenskim narečjem in pismeno slovenščino je vobče le mal razleček, in sicer le ta, da ponekod (v beljaškem okraju) povdarjajo končnice besed na pr. kupil sem lepa konja, in da asperirajo g v h, gora — hora ter da pretvarjajo g, k, h, sk, pred glavniki i in e v sumnike n. pr. hiša — šiša, zilski — zilšci i. t. d. Da se rabijo germanizmi (nemške besede), ne pride veliko v poštev, kajti te so zakrivile šole, a glavna reč je, da se splošno proti slovniškim pravilom ne greši.

Navzlic temu razume vsak slovenski kmet in vsaka kmetka žena čisto slovensko besedo, saj čujejo čisto slovenščino s prižnic in gotovo še noben pravi in od nemškutarstva neokuženi Slovenec ni trdil, da je ni razumel. Marsikateri slovenski kmet ali kmetki fant ali priprosta deklica pa govori tudi tako lepo slovenščino, da daleč nadkriljuje tisto nemščino, ki jo govore nekateri nemški izobraženci v navadnem občevanju. In take čiste govorice, ki dela vsem Slovincem čast, so se privadili z lastnim trudom, zgolj le s prebiranjem slovenskih knjig, med tem ko se je Nemec študiranec učil od 6. do 20. leta! Pokažite nam pa Nemca, ki bi se po samouku, po svojem lastnem trudu preril do take izobrazbe, katero nahajamo dandanes povsod med koroškimi Slovenci! Takega Nemca iščete zaman! A našli bi dosti, zelo dosti takih Nemcev, katerim učitelj v teku 8 let ni mogel ubiti v glavo pismene nemščine! In to dejstvo bi moral Kirchmayer najbolj vedeti, ker je ravno njegov okraj v duševnem oziru najpiclejši, kar on sam kot narodov «cvet» s svojimi abotnimi govori in ugovori najboljšo dokazuje! Sedaj pa poglejmo malce k Nemcem, kako kaj oni razumejo svoj pismeni jezik! Bože mili! Ozirati se imamo tu zgolj le na nemško kmetko ljudstvo, ker nas Nemci tudi le tako sodijo. Leta 1906 je bilo, ko pride neki nemški profesor med kmete v labodsko dolino, s katerimi se še glede nekega pota ni mogel razumeti! Kako bi kaj gledali, ko bi jim predaval o katerem znanstvenem predmetu! Kirchmayer, to bi morali vi tolmačiti! In kako «lepo» govorijo Lavodčanje nemški, da je pravi užitek, poslušati njih houkanje n. pr. Goult, Mourt, Roušen, wou i. t. d. In kaksen nebotični razleček je šele med drugimi nemškimi narečji in pismeno nemščino, to ve tisti prav dobro, kdor je malo z odprtimi očmi potoval po nemški zemlji.

Zato bi Kirchmayerju najbolj kazalo, da obrača svoje pozornost edinole na izboljšanje razmer med svojimi sorodovci ter naj nas Slovence in naš jezik

nesmiselno hrepenenje, da bi se kopala v vonju bezga. A njena bujna domišljija je segla še dalje. Ne samo, da se je čutila v duhu v Edvardovem objetju, ampak nahajala se je z njim celo izven starega grajskega dreyoreda (parka), nekje v Pragi, v mali sobici z enim samim oknom, iz katerega se je videlo na umazano dvorišče, kakor ji je pripovedoval Edvard o njem.

Bilo je že pozno, ko je zapirala komtesa okno svoje sobe. Lahki pomladanski veter, ki se je uprl v okno in na vsi moč silil motri, je zaslišal pri tem tih vzdihljaj.

«Zakaj nisem tudi jaz samo prodajalka suhega mesa!» (Nar. Listy št. 160, 1910.)

Paberki.

Laška univerza. Ker Nemci hočejo enkrat, da mora biti laška univerza v Trstu, drugokrat pa, da mora biti na Dunaju, je sklepila vlada (ki hoče Nemcem vse vstreči), da se naredi univerza na kolesih, tako da se je bo zapeljalo enkrat v Trst, drugokrat pa na Dunaj.

Na novi slovenski univerzi v Ljubljani bode predaval o guojenju travnikov gospod državni in deželni poslanec dr. Šusteršič, ker on najboljše pozna delovanje Tomaževih zlandre.

pusti lepo pri miru, ker naše razmere popolnoma nič ne razume.

Mi Slovenci pa se beljinbolj navdušujemo za naš milodoneči in v pravopisnem oziru najlažji jezik! V resnici nas Nemci zavidajo, da se ga moremo tako lahke kljub zatiranju v šolah priučiti in se v njem nadalje izobraževati. Zgolj to dejstvo in zavist pika Nemce, zato ga nam hočejo vzeti in nam vsiliti svojega na način, kakor ponuja kramaržid svoje zmirom predrago plačano blago!

Torej kvisku srca za našo milo slovenščino!

Kostanj — zavora razširjenju nemštva?

V listu «Petermanns Mitteilungen» dokazuje profesor dr. Scharfetter, da se čisto krijejo rastlinske meje z narodnimi mejami.

Kot karakterističen zgled v tem oziru navaja nemško jezikovno mejo, ki se v bivstvu krije z geografsko črto, do katere raste kostanj.

V srednjem veku so Nemci prodrli preko te črte, toda nikjer, kjer rase kostanj, niso mogli uspevati. Povsod tu so izginili nagloma ali pa so polagoma propadali, dokler se niso popolnoma vtopili v tujem elementu.

Usoda Gotov in Longobardov je znana.

Goti so poginili pred vratmi Rima, Longobardi so se v ravnini reke Pada pretopili v Italijane.

Zemljepisna črta, do katere rase kostanj, je nekak kitajski zid, preko katerega ne morejo Nemci na jug, Romani pa ne na sever.

Preko «kostanjeve meje» Nemci prav tako niso mogli prodrati, kakor niso mogli stari Rimljani trajno razširiti svojega gospodstva preko te mejne črte.

Zdi se torej, kakor da bi bili narodi prav tako kakor rastline vezani na gotove pokrajine, na gotove klimatične odnose, kakor da bi v drugih pokrajinah z drugimi klimatičnimi razmerami ne mogli živeti, ne da bi izgubili svoje življenske sile in svoje odporne moči.

Zgodovina dokazuje, da so se posamni narodi najlažje razširjali in množili tam, kjer so bili dani življenski pogoji za karakteristične rastline njihove prvotne domovine.

Čehi so prodrli proti zapadu samo do črte, kjer se je nehala ravan in kjer se je pričelo gorovje, Arabci so naselili samo ome pokrajine, kjer je bila mogoča kultura datljeve palme.

Geografska črta, do katere uspeva kostanjevo drevo, je tudi meja med Hrvati in Srbi ter med Madžari.

Slovenci so naselili, ko so se pojavili v Evropi, Nižje Avstrijsko, Štajersko, Koroško, Primorsko, Kranjsko ter dele Gornje Avstrijske in Tirolske.

Tekom stoletij se popolnoma izginili na Nižjem in Gornjem Avstrijskem, na Tirolskem, na Gornjem Štajerskem in Koroškem, krepko se drže samo na Spodnjem Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, v pokrajinah, kjer raste — kostanj.

Na Koroškem južno od Drave, kjer raste kostanj samo semtertja, ne da bi obrodil sadu, propada slovenski živelj vedno bolj in če se bo ta proces vršil

Pozor, učiteljstvo celega sveta! Kdor hoče imeti izpričevalo iz slovenščine, naj se oglasi pri c. kr. deželnem šolskem svetu v Celovcu. Tam se ga bode vprašalo: «Saj znate tudi malo slovensko, kajueda?» Examinandu je treba samo odgovoriti: «da» in klasifician je za poučevanje slovenskega jezika.

Moralo bode predavali na novi univerzi v Ljubljani «Mirovi» privrženci, ker «Mir» tako velikokrat kvasi o tej. Dobro, da ima Ljubljana neposredno železnično zvezo z Celovcem in okolico.

Gospod deželnošolski nadzornik je rekel, da ni res, da bi se hotelo s premestitvijo slovenskega učiteljstva v nemške kraje Slovence sikaniirati. To se je zgodilo le raditega, ker so nemški učitelji z nemškimi todelni že obupali in je hotel poizkusiti nadzornik še s slovenskim učiteljstvom.

Kakor slišimo, dosežejo slovenski učitelji celo pri nemških todelnih dobre uspehe. Zelja deželnega šolskega sveta z Bandom vred je torej, da bi ostali še tudi zanaprej na Nemškem.

Benda je dejal, da namešča nemške učitelje in učiteljice le radi tega na slovenske kraje, da bi se ti topčki vsaj tu naučili slovensko, če se že drugače ne morejo. To je Benda vendar srana, da bi se moralo reči: «Tvoji nemški učitelji znajo samo en jezik.»

v tej meri naprej, bomo v deglednem času že zalovali ob gomili koroškega slovenstva.

Tudi na Gorenjskem ne uspeva kostanjevo drevo.

Ali je tudi potem Gorenjski ussajeno, da polagoma izgine v nemškem morju?

Če je teorija, ki jo razvija dr. Scharfetter, utemeljena, potem je usoda tako Koroške kakor Gorenjske tolike kakor zapečateni, varne pa so proti nemškemu navalu Spodnja Štajerska, Kranjska razen Gorenjske in Primorje za to, ker tu raste čudotverno drevo — domači kostanj.

Kjer pa rodi to drevo, tam ginevajo Nemci kakor rosa na solncu, vsaj tako uči in dokazuje profesor dr. Scharfetter.

Dopisi.

Iz Celovca. Dne 13. m. m. se je vršila pred deželnim sodiščem v Celovcu kot prizivnim sodiščem jako zanimiva razprava. Vekoslav Mrak z Brnce pri Beljaku je tožil nekega nemčurja Pirkerja, občinskega odbornika bekstanske občine na Koroškem radi psovke «Hetzer» (hujskač). Mrak je namreč sodeloval pri tamošnjih občinskih volitvah in zlasti povzročil, da sta korakali socialno-demokratska in slovenska stranka združeni v boj proti neznačajni nemčurski klikki. Na ta način si je nakopal najbesnejše napade tamošnjih nemčurskih mogočnejev. Po nemško-nacionalnih listih so ga imenovali «der schwarzte Mrak, die schwarze Mrak-Partei» itd., psovali so ga na vse načine, zlasti pa so ga obkladali s psovko «Hetzer». Tako namreč koroški nemčurji dosledno imenujejo vsakega zavednega Slovence. G. Mrak je tožil dva nemčurja, enega radi nizkotnih, splošnih žalitev, drugega pa samo radi psovke «Hetzer». Okrajno sodišče v Beljaku je obsodilo prvega, dočim je pri drugem pripustilo — dokaz resnice! Pirker je pripeljal s seboj celo trumo prič, same nemčurje. 7 prič je bilo zaslišanih in vse skupaj niso vedele potrditi drugega, kot to, da je Mrak agitiral pri volitvah, da je imel po gostilnah slovenske agitacijske govore in da je prepeval narodne pesmi. Sedaj pa čuje in strmite nad zares salomonsko modrostjo c. kr. okrajnega sodišča v Beljaku: Na podlagi takih babjih čenčarij je smatralo dokaz resnice za doprinesen in je Pirkerja — oprostilo! Sedaj naj pa kdo reče, da sodišča na Koroškem niso nepristranska! Značilno za razmere na Koroškem je tudi to, da se je vmešaval v to skozinsko politično pravdo kot glavna priča tudi c. kr. orožniški stražmojster v Malošah pri Beljaku. Prav on je bil tisti, ki je «doprinesel dokaz resnice» s tem, da je izpovedal «dass Mrak von der deutsch- fortschrittlichen und «friedliebenden» Bevölkerung im allgemeinen ein Hetzer genaant wurde, da er slovenische Reden hielt, nationale Lieder sang u. s. w.» (t. j. da Mraka nemško-napredno in mir ljubeče prebivalstvo splošno imenuje hujskača, ker je imel slovenske govore, pel narodne pesmi itd.) Človek zares ne ve, ali bi se smejal naivnosti, ali pa se zgražal nad nesramnostjo takega uniformiranega nacionalca. Sedaj ni slo več za osebo, ampak za načelo, če se sme zavednega Slovence na Koroškem res nekaznovano imenovati «Hetzerja» ali ne. Zato je Mrak proti razsodbi beljaškega okrajnega sodišča vložil priziv in se je tozadevna prizivna razprava vršila dne 13. m. m. pred deželnim sodiščem v Celovcu. Na ti razpravi je bil Pirker obsojen radi žaljenja časti na 3 dni zapora, oziroma 30 K globe in v plačilo precej velikih pravnih stroškov. S tem pa je bila obsojena tudi vsa bekstanska nemčurska banda z dr. Michelbergom in dr. Messinerjem vred. Ta razsodba je za obmejne Slovence važna, ker jih nemčurska sodrga, ki se sama na sramoto nemškemu narodu nazivlje «deutsch-fortschrittlich, -freiheitlich ali -freundlich, pri vsaki priliki psuje s «Hetzerji» in sličnimi izrazi. Ne prizanašajmo jim več, marveč brezobzirno z vsako surovino pred sodiščem! Tako jih bomo časoma že nautčili dostojnosti!

Iz Vellkovca. (Nadzornik Socher in Nemški Schulverein.) Soboto, 23. m. m. je bila okr. učiteljska konferenca v Vellkovcu in je naš c. kr. okr. nadzornik g. Socher malce poagital za Schulverein, ko je v svojih izvajanjih navzočim učiteljstvu nasvetoval, da se obrne v zadevi solarških knjiznic in šol. kuhinj, če občina ne da denarja, na nemški Schulverein, da ta gotovo pomore. Radi bi zdaj vedeli, ali je g. Socher plačan agent Schulvereina, ali pa da stori to iz — «idealizma». — Drugi nesreče ni bilo; samo tisti referat «Deutsche Sprechungen» so premlevali precej dolgo, da so se gotovim gospodom že zobje mikali in so vsled tega nekateri nezadovoljneži že nestrpno čakali na menažo pri Nageletu. Nekateri bi bili sli po konferenci še radi k Seifritzu, pa je bila pot predolga, povrh tega še neznanska vročina, pa smo mu rajši poslali udanostni telegram, da ga dene za «špegov» ali pa za «cylinder». — Pa srečno, gospod urednik, mogoče vam poroča še kdo drugi od naše konference; «Tagesordnung» veste, je bila dolga kakor lavretanska litanija.

Rikarjaves. (Ogenj.) Dne 23. julija je pogorelo v Rikarjavesi 10 hiš z 22 poslopji. Ogenj je nastal ob 5. uri zvečer baje po nekem fantu, ki se je

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislavodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezen v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899. 8 12-1

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edno slovensko kislavo.

Raznoterosti.

Katera koroška pivarna zvari največ piva. Največ piva navarijo na Koroškem pri Zlepeju. Zatem pride Fiserjeva pivarna v Beljaku. Stihova pivarna (Pliberk) je na četrtem. Oblaserjeva (pri Borovljah) na 9., Antonijeva (Trg) na 11., Miklavčev (Junska dolina) na 13., Kolovoseva (Velikovec) 14. in Nagelnova (Velikovec) na 17. mestu. Oblaser, Miklavc, Kolovos in Nagele navarijo vsi vkup le 18.759 hl piva. Zlepejeva pivarna pa ga navari sama 44.003 hl.

Narodi v Avstriji. Po ljudskem štetju leta 1800 je bilo v Avstriji: 27 4% Nemcev, 46 7% Slovanov, 16 1% Ogrov (Madjarov), 7 8% Rumuncev, 1 7% Lahov in 0 3% drugih narodov. Leta 1900 pa je bilo: 24 9% Nemcev, 45 7% Slovanov, 19 3% Ogrov (Madjarov), 6 7% Rumunov, 1 7% Lahov in 1 7% drugih narodov. Pri ljudskem štetju se zapiše pri nas veliko Slovanov za Nemce, na Ogrskem pa veliko Slovanov za Ogre. Vkljub vsemu temu, da se sne na ta način veliko Slovanov, je v Avstriji še po tem krivičnem vladnem štetju še enkrat toliko Slovanov, kakor pa je Nemcev. Tudi po tem, za Slovane krivičnem štetju, je za polovico (ali dve četrtini) Slovanov, med tem ko je Nemcev le za eno četrtino. Torej je: za dva četrt Slovanov, za en četrt Nemcev, in za ostali četrt Ogrov, Rumuncev, Lahov itd. Naravnost sramotno bi torej bilo za Slovane, če bi se pustili komandirati od Nemcev, katerih je komaj za četrti del prebivalstva, in katerih je polovico manj, kakor pa Slovanov. Te številke pa so še za nas itak krivične. Če bo zahteval pri ljudskem štetju, ki bo letošnjo zimo, vsak Slovenec, da se ga zapiše le za Slovence, se bo pokazalo, da je v Avstriji še več Slovanov.

Premoženje dunajskega Rotšilda. Rotšildev je troje: eden na Danaju, eden v Parizu in eden v Londonu. Vsi trije so enako bogati. Dunajski Rotšild ima še čez 11 milijard (11.000 milijonov) kron premoženja. Recimo, da mu nese to premoženje 4% ne obresti. Tedaj ima ju Rotšild na leto 440 milijonov kron dohodkov, na dan več kot en milijon, na uro kakih 50.000, na minuto okoli 833 in na sekundo 14 kron dohodkov. Če je pa Rotšild pri svojih denarjih tudi srečen, to je drugo vprašanje. Hčerka njegova je tako pohabljen, da je ne mara vzeti nihče za ženo, še navaden delavec ne. In ni dolgo od tega, kar se je ustrelil njegov sin.

Tovarno ali fabriko za igralne kvarte so ustanovili v Ljubljani. Slovenci, kupujmo in zahtevajmo znanprej kvarte iz slovenske fabrike!

Smrt zaradi zavilja gob. V nekem kraju blizu Draždan je jedla družina gobe. Kmalu so zboleli radi tega vsi. Oče in trije otroci so umrli, mati in četrti otrok pa sta v smrtni nevarnosti.

Radi pomanjkanja živeža pomoril otroke in ženo. V mestu Braunschweig na Nemškem je ustrelil Segländer, ki je prodajal salate, repico, črešnje itd. svojo ženo in dvoje otrok. Nato se je pa ustrelil samega sebe.

Cigan — dvorni muzikant. Ciganski goslač Bela Berkeš je imenovan za dvornega glasbenika. To je čast, ki doleti le malokateriga glasbenika.

Novo, male smodke all cigare bomo dobili v kratkem, skoro gotovo, da že v tej jeseni. Te smodčice bodo posebno za take, ki ne kadijo veliko, ker smodka ni dobra, če se jo drugokrat zopet zasmodi. Pa tudi v žepu se bodo te smodčice prav lepo pustile hraniti.

136 let star mož živi v Perdimu na Bolgarskem. Počuti se prav dobro in je tako čvrst, kot bi bil star šele 60 let.

Poslanci, ki ne znajo brati in pisati. Med novoizvoljenimi poslanci v Bosni je 9 takih mohamedanskih poslancev. Kakor se sliši, nameravajo napraviti za nje šolo, da se bodo naučili zraven poslančevanja tudi brati in pisati.

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Smešnice.

Zdravilo za hude žene.

Bila je nekdanj hudobna, jezikava žena, ki je svojega moža tako dolgo dražila z ostrim jezikom, da jo je dodobra pretepel. Žena, katera ni pomislila, da povzročuje vse to sama s strupenim jezikom, gre nekega dne k slavemu zdravniku ter ga naprosi, naj ji za Boga dá zdravila zoper možovo divjanje. Zdravnik takoj spozna, kakega zdravila ji je treba. Vzame torej stekleničico navadne vode ter jo dá ženi z naročilom, naj vselej, kadar se moža loti togota, vzame polna usta tega zdravila ter je ima tako dolgo v ustih, da se možu jeza zopet poleže.

Ker je žena vestno izpolnjevala ta nastvet, ni dobila od tega časa od svojega moža ne samo nobenega udarca, ampak tudi nobene neprijazne besede. Za to zdravniku ni bila ne le prav hvaležna, nego mu je prinesla tudi lep dar.

Tekne mu.

Zdravnik: «Ali vam tekne jed?»

Bolnik: «I, če imate ravno kaj pri sebi, gospod zdravnik, pa bi že jedel!»

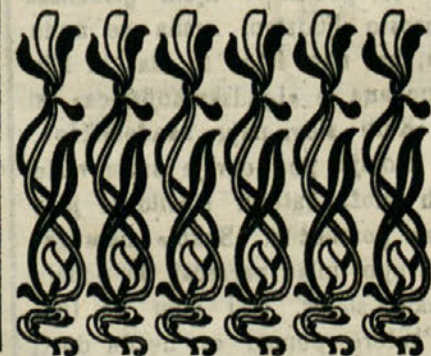
Kmetška ošabnost.

Zdravnik: «Tako, nate zdravilo za svojega moža! Dajte mu vsake štiri ure eno zlico!»

Kmetica: «Oh, gospod doktor, saj mu je lahko dam vsake pol ure. Nismo, hvala Bogu, tako ubožni, da bi si še zdravil ne mogli kupovati!»

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatinska,
jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-35

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☛ Kolodvorska cesta št. 27. ☛

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavnice.

Eskompt in inkasso menio. ☛ Borzna naročila.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 52—58

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Srečno odnesel.

Zdravnik pride kakor navadno zvečer v bolnico ter vpraša strežnika: «Koliko jih je umrlo danes?» — «Pet jih je zaspalo v Bogu!» odgovori strežnik. — «Saj sem vendar šesterim bolnikom zapisal zdravila,» pravi zdravnik, «kaj je s šestim?» — «Ta ni hotel izpiti zdravila, ta še živi!» odreže se strežnik.

Dobra tolažba.

Bolnik: «Ali res ozdravim, gospod doktor?»

Zdravnik: «Getovo, gospod! Zakaj izmed sto ljudi, kateri imajo to bolezen, ozdravi le eden! Zdaj pa mi jih je, kakor vidite tu-le iz mojih zapiskov, umrlo že 99, tedaj vi ozdravite!»

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba
Peter Wernig 52-4

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Varstvena znamka: „SIDRO“.

Sinement Capsici comp.

nadomestek za 38

sidrov - pain - expeller

je vobče priznan kot **izvratno, bolečino tolažeče in odvajalno vmetenje** pri prehlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1 40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvratne steklenice in škatlje z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvratni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlatem levu“

v Pragi

Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.